



# LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

## PAŽYMA DĖL UAB „A“ SKUNDO PRIEŠ KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĘ

2017-06-22 Nr. 4D-2017/2-390  
Vilnius

### SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriui UAB „A“ (toliau vadinama – Pareiškėja) pateikė direktoriaus X pasirašytą skundą dėl Kauno miesto savivaldybės (toliau vadinama ir – Savivaldybė) pareigūnų veiksmų (neveikimo) nepateikus atsakymo į Pareiškėjos kreipimąsi.

2. Pareiškėja skunde, be kitų aplinkybių, nurodo:

2.1. „UAB „A“ 2017-01-17 raštu Nr. B17/01/17 kreipėsi į Kauno miesto savivaldybės merą su prašymu imtis priemonių ir sustabdyti administracijos darbuotojų savivalę, užkirsti kelią verslo žlugdymui bei atitinkamai įvertinti savivaldybės darbuotojų bei VšĮ [...] poliklinikos direktoriaus veiksmus dėl rašte nurodytų faktų [...], tačiau iki šiol jokio atsakymo apie UAB „A“ rašto išnagrinėjimo rezultatus ir priimtus sprendimus nėra gavusi“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

2.2. „Kauno miesto meras nevykdo teisės aktuose numatytų pareigų, į UAB „A“ raštą teisės aktų nustatytais terminais atsakymo nepateikė, atsakymas nepateiktas ir iki šiol, dėl ko toks viešojo administravimo subjekto neveikimas traktuotinas kaip piktnaudžiavimas, biurokratizmas ir nesuderinamas su tokio subjekto veikla.“

3. Kartu su skundu Pareiškėja pateikė savo 2017-01-07 kreipimąsi į Savivaldybės merą, kuriame, be kita ko, nurodoma:

3.1. „Nuo 2012 m. UAB „A“ bendradarbiauja su VšĮ [...] poliklinika Jungtinės veiklos sutarties pagrindu [...]“

3.2. „Iki šiol bendradarbiavimas ir partnerystė vyko sklandžiai [...]“

3.3. „Tačiau nuo 2016 m. spalio mėnesio prasidėjo veiksmai, kuriuos mes traktuojame kaip verslo žlugdymą. Prašome reaguoti į susidariusią situaciją [...]“

3.4. „Pažymime, kad jokių apribojimų, draudžiančių partneriams užsiimti jos įstatuose numatytais veiklais, teikti naujas paslaugas, ar kitų apribojimų jungtinės veiklos sutartyje nėra. UAB „A“, kuri yra verslo ir pelno siekiantis subjektas, turintis savo valdymo organus, gebantys ir kompetentingi patys priimti sprendimus, tačiau veikti savo nuožiūra negali, nes keliamos įvairios ir nė kuo nepagrįstos sąlygos, kišamosi į privatų verslą, reikalaujama priimti bendrovei žalingus sprendimus, kas neabejotinai sąlygoja bendrovės nemokumo atsiradimą.“

3.5. „2016-12-29 ir 2017-01-13 savivaldybės atstovai inicijavo susitikimus su neįgaliųjų socialinės įmonės statusą turinčia UAB „A“. Susitikime dalyvavo Kauno m. savivaldybės administracijos direktorius Gintaras Petrauskas, savivaldybės juristė, mero patarėja Neringa Ivanauskienė bei VšĮ [...] poliklinikos direktorius B. Pastarieji pareiškė, kad UAB „A“ iš savo veiklos gauna per daug pajamų, tad įmonė turi parduoti magnetinio rezonanso aparatus, ir pareikalavo, jog UAB „A“ įkurtas sveikatos priežiūros padalinys „[...]“ nepradėtų veiklos, bendrovės panaudosis teise valdomose patalpose teikti paslaugų, nes tokiu būdu atsirastų konkurencija VšĮ [...] poliklinikai.“

3.6. „Remiantis LR teisės aktais, VšĮ [...] poliklinika nėra verslo subjektas, ir kaip pelno nesiekiantis juridinis asmuo, kurio tikslas tenkinti viešuosius interesus vykdant sveikatos priežiūros veiklą, neturi teisės įtakoti ar trukdyti mūsų privataus verslo. Tuo tarpu VšĮ [...] poliklinika bando įtakoti UAB „A“ verslą.“

3.7. „[...] didžiausias akibrokštas pasireiškė vieno iš šių susitikimų metu, kai [...] direktoriaus B UAB „A“ atstovui pasakyta, jog, jei „[...]“ pradės veikti, bus trukdoma kitai X vadovaujamai mažosios bendrijos statusą turinčiai įmonei MB „C“ susitvarkyti nuomojamų patalpų dokumentus [...].“

3.8. „Akivaizdūs trukdymai MB „C“ atžvilgiu jau pasireiškė, dvi pirmas 2017 metų savaites buvo sąmoningai trukdoma įvykdyti prisiimtus sutartinius įsipareigojimus Kauno miesto savivaldybei pagal 2015-01-20 Savivaldybės nekilnojamojo turto nuomos sutartį [...]. VšĮ [...] poliklinika nedavė leidimo MB „C“ prisijungti prie komunikacijų įvadų.“

3.9. „Prašome atsakyti, ar tokia savivaldybės ir savivaldybės kontroliuojamos įmonės darbuotojų savivalė leistina ir toleruotina? Ar gerb. Merui yra žinoma ši situacija, ir ar tai suderinama su savivaldybės įgyvendinama politika remti ir skatinti verslą, viešo ir privataus sektoriaus bendradarbiavimą? Ar neįžvelgiama atskirų asmenų suinteresuotumo ir asmeniškumo dėl tokio tendencingo noro pakenkti šiai bendrovei?“

3. Pareiškėja Seimo kontrolieriaus prašo „įvertinti tokius Kauno miesto savivaldybės mero veiksmus ir imtis atitinkamų priemonių“.

## **TYRIMAS IR IŠVADOS**

### *Tyrimui reikšmingos aplinkybės*

4. Siekdamas išsiaiškinti skunde aprašytas aplinkybes, Seimo kontrolierius kreipėsi į Savivaldybės merą, prašydamas pateikti informaciją ir motyvuotus paaiškinimus dėl Pareiškėjos skunde nurodytų teiginių.

5. Savivaldybės meras 2017-06-08 raštu Nr. (33.192) R-1954 Seimo kontrolieriui pateikė toliau nurodytą informaciją:

5.1. „Informuojame, kad UAB „A“ 2017-01-17 raštu Nr. B17/01/17 kreipėsi į Kauno miesto savivaldybę [...].“

5.2. „Vėliau UAB „A“ 2017-03-10 skundu Nr. B17/03/17 pakartotinai kreipėsi į Kauno miesto savivaldybę, [...] prašydama pateikti atsakymą į UAB „A“ 2017-01-17 raštą „Dėl verslo žlugdymo“, pateikti Kauno miesto savivaldybės tarybos sprendimą, kuriame būtų išreikšta steigėjo valia dėl vykdomų jungtinės veiklos sutarčių, nedelsiant imtis veiksmų dėl VšĮ [...] poliklinikos savivaliavimo.“

5.3. „[...] susitikimuose su UAB „A“ atstovais žodžiu buvo aptariami visi klausimai, susiję su jungtinės veiklos sutarčių sudarymu, tačiau UAB „A“ pakartotinai 2017-03-10 skundu Nr. B17/03/10 kreipėsi į Kauno miesto savivaldybę, todėl Kauno miesto savivaldybės meras 2017-03-30 raštu Nr. (33.200) R-1124 atsakydamas į raštus informavo UAB „A“, kad Kauno miesto savivaldybė 2017-03-02 ieškiniu dėl sandorio pripažinimo negaliojančiu ir restitucijos teikimo Nr. (33.195) R-831 kreipėsi į Kauno apylinkės teismą prašydama pripažinti negaliojančiomis 2012-04-20 jungtinės veiklos sutartį (partnerystę) Nr. 12/04/20 ir 2012-07-09 jungtinės veiklos sutartį Nr. 11-3-42 [...].“

5.4. „Taigi šiuo metu Kauno apylinkės teisme yra nagrinėjama civilinė byla Nr. [...] dėl sandorio pripažinimo negaliojančiu ir restitucijos taikymo, kuriame ir bus tiriamos visos

aplinkybės, susijusios su 2012-04-20 jungtinės veiklos sutartimi Nr. 12/04/20 ir jungtinės veiklos sutartimi Nr. 11-3-42.“

5.5. „[...] dėl 2012-04-20 jungtinės veiklos sutarties [...] ir 2012-07-09 jungtinės veiklos sutarties [...] sąlygų ir tolimesnio šių sutarčių tęsimo ir toliau vyko susitikimai tarp UAB „A“ ir Kauno miesto savivaldybės atstovų, todėl UAB „A“ visi prašymai ir skundai buvo nagrinėjami ir atsakymai pateikiami atstovams žodžiu.“

### *Tyrimui reikšmingi teisės aktai*

6. Lietuvos Respublikos įstatymai ir kiti teisės aktai:

6.1. **Seimo kontrolierių įstatymo** (toliau vadinama ir– Įstatymas):

*2 straipsnis* – „1. Biurokratizmas – tokia pareigūno veika, kai vietoj reikalų sprendimo iš esmės laikomasi nereikalingų ar išgalvotų formalumų, nepagrįstai atsisakoma spręsti pareigūno kompetencijai priklausančius klausimus, vilkinama priimti sprendimus ar atlikti savo pareigas bei kitaip blogai ar netinkamai valdoma (atsisakoma informuoti asmenį apie jo teises, sąmoningai pateikiamas klaidinantis ar netinkamas patarimas ir t. t.). **Biurokratizmu taip pat laikomas toks pareigūnų darbas, kai nevykdomi arba blogai vykdomi įstatymai ar kiti teisės aktai.** [...]“;

*12 straipsnis* – „1. Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje. [...]“;

*22 straipsnis* – „1. Seimo kontrolierius, atlikęs tyrimą, priima sprendimą: 1) pripažinti skundą pagrįstu; 2) atmesti skundą; 3) nutraukti skundo tyrimą. [...]“

6.2. **Viešojo administravimo įstatymo** (toliau vadinama – VAI):

*3 straipsnis* – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: 1) įstatymo viršenybės. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai aktai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais; [...]; 4) nepiktnaudžiavimo valdžia. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektams draudžiama atlikti viešojo administravimo funkcijas neturint šio įstatymo nustatyta tvarka suteiktų viešojo administravimo įgaliojimų arba priimti administracinius sprendimus, siekiant kitų, negu įstatymų ar kitų norminių teisės aktų nustatyta, tikslų; [...]; 13) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį“;

6.3. **Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, istaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklių** (toliau vadinama – Taisyklės), patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875:

*34 punktas* – „Asmenų prašymai, išskyrus asmenų prašymus, į kuriuos, nepažeidžiant asmens, kuris kreipiasi, kitų asmenų ar institucijos interesų, galima atsakyti tuoj pat, turi būti išnagrinėjami per 20 darbo dienų nuo prašymo užregistravimo institucijoje“;

*35 straipsnis* – „Jeigu asmens prašymo nagrinėjimas susijęs su komisijos sudarymu, posėdžio sušaukimu ar kitais atvejais, dėl kurių atsakymo pateikimas asmeniui gali užtrukti ilgiau kaip 20 darbo dienų nuo prašymo ir visų reikiamų dokumentų užregistravimo institucijoje, institucijos vadovas ar jo įgaliotas asmuo turi teisę pratęsti šį terminą dar iki 20 darbo dienų. Pratęsus Taisyklių 34 punkte nustatytą terminą, institucija nedelsdama išsiunčia asmeniui pranešimą raštu ir nurodo prašymo nagrinėjimo pratęsimo priežastis“;

*45 punktas* – „**Į asmenų prašymus atsakoma valstybine kalba ir tokiu būdu, koku pateiktas prašymas, jeigu asmuo nepageidauja gauti atsakymo kitu būdu.** [...]“;

*47 punktas* – „Atsakymai parengiami atsižvelgiant į prašymo turinį [...]“

### *Tyrimui reikšminga teismų praktika*

7. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo (toliau vadinama – LAT) Civilinių bylų skyriaus 2008 m. kovo 4 d. nutartyje (civilinė byla Nr. 3K-3-154/2008) nurodyta:

„Viešojoje teisėje veikia bendrasis teisinio reguliavimo principas „galima tai, kas leista“, pagal kurį viešosios teisės subjektai negali laisvai pasirinkti savo elgesio varianto, jie turi tik tokius įgalinimus, kurie jiems suteikti konkrečių įstatymų, ir savo veikloje negali peržengti šių įgalinimų ribų. Viešojo administravimo subjektų veiksmai, atlikti viršijus įstatyminių įgalinimų (kompetencijos) ribas (*ultra vires*), yra pagrindas tokius veiksmus laikyti neteisėtais. Viešąjį administravimą vykdančių subjektų veikloje bendroji pareiga elgtis rūpestingai ir atidžiai negali būti priešpastatoma pareigai laikytis šią veiklą reglamentuojančių įstatymų reikalavimų ir juos vykdyti. Ar viešosios teisės subjektas elgėsi pakankamai rūpestingai ir atidžiai, turi būti vertinama pagal tai, **kaip tiksliai jis laikėsi jo veiklą reglamentuojančių įstatymų reikalavimų.**“

### *Tyrimo išvados*

8. VAĮ ir Taisyklėse (šios pažymos 6.2 ir 6.3 punktai) įtvirtinti viešojo administravimo subjektų veiklos, asmenų skundų, prašymų ar kreipimūsi nagrinėjimo, principai ir taisyklės, be kita ko, numatantys, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti **aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas**, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį, teikdamas atsakymus.

Taisyklėse reglamentuota, kad asmenų prašymai **turi būti išnagrinėti ir pareiškėjui atsakymas pateiktas per 20 darbo dienų**. Išimtiniais, teisės aktų numatytais, atvejais prašymų nagrinėjimo ir sprendimų priėmimo terminas gali būti pratęstas, bet ne ilgiau kaip 20 darbo dienų. Taisyklėse taip pat įtvirtinta, kad į asmenų prašymus **atsakoma tokiu būdu, koku pateiktas prašymas**, jeigu asmuo nepageidauja gauti atsakymo kitu būdu, o atsakymai parengiami atsižvelgiant į prašymo turinį, t. y. **atsakant į visus prašyme keliamus klausimus bei pateikiant visą prašomą informaciją arba nurodant motyvuotas atsisakymo teikti informaciją (atsakymą) priežastis**. Ir tik tuo atveju, jeigu asmuo pageidauja gauti atsakymą kitu būdu, viešojo administravimo subjektas turi teisę keisti atsakymo pateikimo būdą, pvz., žodžiu pateikti atsakymą į asmens paklausimą raštu. Pabrėžtina, kad asmuo tokį savo pageidavimą turi aiškiai išreikšti savo prašyme, kreipimesi arba skunde.

LAT yra konstatavęs, kad viešosios teisės subjektai negali laisvai pasirinkti savo elgesio varianto, jie turi tik tokius įgalinimus, kurie jiems suteikti konkrečių įstatymų, ir savo veikloje negali peržengti šių įgalinimų ribų (šios pažymos 7 punktas). Taigi, **Savivaldybės pareigūnai**, gavę asmens kreipimąsi raštu, nesant **aiškiai nurodyto** jo pageidavimo gauti atsakymą žodžiu, **neturi teisės nukrypti nuo Taisyklių nuostatų ir privalo** pateikti atsakymą raštu, t. y. **tuo pačiu būdu**, koku pateiktas kreipimasis.

9. Iš skundo turinio ir pridedamų dokumentų nustatyta, kad Pareiškėja 2017-01-07 kreipėsi į Savivaldybės merą prašydama pateikti paaiškinimus bei įvertinti galimai netinkamus Savivaldybės pareigūnų bei VšĮ [...] poliklinikos darbuotojų veiksmus, susijusius su jungtinių veiklos sutarčių, sudarytų tarp Pareiškėjos ir VšĮ [...] poliklinikos įgyvendinimu. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Pareiškėja į Savivaldybės merą kreipėsi **raštu**. Nei savo kreipimesi, nei vėliau Pareiškėja nenurodė, jog pageidauja gauti atsakymą žodžiu, priešingai, antrasis Pareiškėjos kreipimasis, t. y., Savivaldybės merui 2017-03-10 pateiktas skundas, kuriuo, be kita ko, buvo prašyta pateikti atsakymą į Pareiškėjos 2017-01-17 raštą, patvirtina, jog Pareiškėja siekė gauti

atsakymą raštu. Be to, tokią savo poziciją Pareiškėja išdėstė ir Seimo kontrolieriui pateiktame skunde.

Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad žodžiu pateikti atsakymai gali būti įvairiai interpretuojami, o asmeniui, gavusiam tokią, žodžiu pateiktą, informaciją, užkertamas kelias remtis tokiu atsakymu kitose institucijose arba įstaigose ar skųsti jį. Todėl tuo atveju, **jei asmuo į Savivaldybę kreipėsi raštu ir siekia gauti atsakymą raštu, tik raštu pateiktas atsakymas gali būti laikomas atitinkančiu gero viešojo administravimo principus.** Atsižvelgiant į tai, Savivaldybės mero 2017-06-08 Seimo kontrolieriui pateiktas paaiškinimas, jog „UAB „A“ visi prašymai ir skundai buvo nagrinėjami ir atsakymai pateikiami atstovams žodžiu“, užuot raštu atsakius į Pareiškėjos keliamus klausimus, laikytinas nepagrįstu. Savivaldybės pareigūnai ne tik galėjo suprasti, jog Pareiškėja siekia gauti atsakymą raštu, bet ir turėjo tiksliai laikytis teisės aktų reikalavimų, todėl **Pareiškėjai privalėjo raštu pateikti išsamų ir motyvuotą atsakymą.**

Pažymėtina ir tai, jog Seimo kontrolierius savo kreipimesi į Savivaldybę prašė imtis priemonių, kad motyvuotas ir išsamus atsakymas Pareiškėjai būtų pateiktas kuo skubiau, tačiau Savivaldybės pareigūnai neatsižvelgė į Seimo kontrolieriaus prašymą ir atsakymo Pareiškėjai nepateikė. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad skundo tyrimo metu nustatyta, jog Savivaldybė kreipėsi į Kauno apylinkės teismą dėl Junginės veiklos sutarčių, sudarytų tarp Pareiškėjos ir VŠĮ Kauno Šilainių poliklinikos, pripažinimo negaliojančiomis. Taigi šiuo metu, dėl Pareiškėjos kreipimesi į Savivaldybę nurodytų aplinkybių vyksta teisiniai ginčai.

10. Įvertinus tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Savivaldybės pareigūnai galėjo ir **privalėjo** Pareiškėjai pateikti aiškų, išsamų ir motyvuotą atsakymą raštu, todėl tokie Savivaldybės pareigūnų veiksmai, kai laisvai interpretuojamos Taisyklių nuostatos ir į kreipimąsi raštu nepateikiamas išsamus atsakymas raštu, motyvuojant tuo, kad atsakymai buvo pateikti žodžiu, **laikytini biurokratizmu.** Atsižvelgiant į tai, konstatuotina, kad Pareiškėjos teisė į tinkamą viešąjį administravimą buvo pažeista, todėl skundas dėl Savivaldybės pareigūnų veiksmų (neveikimo), teikiant atsakymus į Pareiškėjos prašymus, **pripažintinas pagrįstu.**

### III. SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

11. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, nusprendžia UAB „A“ skundą dėl Kauno miesto savivaldybės pareigūnų veiksmų (neveikimo), nepateikus atsakymo į Pareiškėjos kreipimąsi, **pripažinti pagrįstu.**

### IV. SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

12. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius **rekomenduoja Kauno miesto merui** imtis teisinių bei organizacinių priemonių, kad ateityje būtų užtikrinamas tinkamas visų asmenų prašymų nagrinėjimas ir teisės aktų nustatyta tvarka pareiškėjams būtų teikiami išsamūs ir motyvuoti atsakymai.

Apie rekomendacijos nagrinėjimo rezultatus (pateikiant informaciją bei ją patvirtinančius dokumentus, kokių konkrečių priemonių buvo imtasi) Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių informuoti iki **2017 m. liepos 28 dienos.**